

*Габор Вікторія Андріївна
студентка 2 курсу магістратури,
спеціальність 012 «Дошкільна освіта»,
ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет ім.
акад. С. Дем'янчука»*

*Науковий керівник:
Марчук Оксана Олександрівна
к.пед.н., доцент кафедри педагогіки,
ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет ім.
акад. С. Дем'янчука»*

МЕТОДИКА РОЗВИТКУ МОВЛЕННЄВИХ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ ДОШКІЛЬНИКІВ ЗАСОБАМИ ІГОР-ФАНТАЗУВАНЬ

Проблема розвитку творчих здібностей особистості є однією з центральних в психології і педагогіці, оскільки прогрес суспільства – це шлях постійної творчості, долаання стереотипів і вироблення нових, нестандартних, часто несподіваних ідей, креативних підходів і шляхів до їх втілення. Одним з головних педагогічних завдань при цьому є виховання людини, здатної акумулювати і творчо переосмислювати набутий досвід, досягнення людства в науці, культурі, мистецтві, розвивати технології.

Актуальність дослідження проблеми розвитку творчого потенціалу дошкільників зумовлена насамперед наявністю практичної потреби у використанні потенційних ресурсів дитини як основної сили у вирішенні завдань розвитку її творчих здібностей і активності. Творчий потенціал є важливим надбанням як суспільства в цілому, так і окремої людини, що дає можливість ефективно вирішувати практичні завдання, пов'язані з використанням людського потенціалу в розвитку українського суспільства [3].

Проблема активізації творчого потенціалу є предметом аналізу багатьох учених, котрі досліджують природу цього феномена. Вивченню проблем творчого розвитку дошкільників присвячено праці В. Барко, О. Борисової, І. Волкова, В. Вільчинського, Н. Вітківської, І. Гадалової, Н. Гурець, Д. Джоли, С. Левіна, В. Рожкової, Т. Суценко, В. Сухомлинського, В. Томашевського.

Гра – це найбільш доступний для дітей вид діяльності, спосіб переробки отриманих з навколишнього середовища вражень. В грі яскраво проявляються особливості мислення і уяви дитини, здатність до фантазування, також його емоційна активність, потреба в спілкуванні. Вона має великий вплив на розвиток різноманітних здібностей дитини в тому числі і креативних. У роботі з дітьми з розвитку мовленнєвих творчих

здібностей вихователі використовують різні вид ігор: дидактичні, театралізовані, сюжетно-рольові, ігри-фантазування [4, с. 28].

Аналіз психолого-педагогічної літератури засвідчує, що ігри-фантазування є найбільш ефективним засобом розвитку творчості дітей, оскільки дошкільники мають змогу створювати незвичайні слова, загадки, вірші, розповіді. У гри-фантазуванні дитина може експериментувати. Така гра розвиває важливі характеристики творчості, креативності: швидкість думки; гнучкість мислення; оригінальність ідей; сміливість; допитливість.

Гра має декілька варіантів вирішення, тому діти не переймаються думкою, правильно вони розв'язали завдання чи ні, – усі варіанти вирішення будуть правильними. Зміст ігор-фантазувань передбачає їх виконання на різних рівнях складності, що дає можливість диференціювати їх залежно від рівня розвитку кожної дитини, а також індивідуальних уподобань та інтересів вихованців. Такі ігри стимулюють у дітей пізнавальні інтереси, дослідницькі пізнавальні дії, самостійний варіативний пошук досягнення результату, відкриття нового. Вони є універсальним засобом – їх можна використовувати як під час індивідуальної роботи з дітьми, так і під час колективного спілкування з дітьми, у різних видах діяльності, під час прогулянок, різних видах творчості – образотворчої, музичної, мовленнєвої [5].

При побудові роботи з дітьми з метою розвитку їх творчих здібностей учені радять враховувати наступні дидактичні принципи: урахування вікових та індивідуальних особливостей кожної дитини; виховання в діяльності; стимулювання дитини до саморозвитку; природовідповідності; взаємозв'язок навчання та розвитку; співробітництво; індивідуальний підхід [3].

До ігор-фантазувань у мовленнєвої творчості відносять самостійне складання дітьми неймовірних історій, казок, загадок, творчих розповідей, забавлянок і промовлянок, оповідань. В процесі своєї творчої діяльності оволодівають високим рівнем мовленнєвої культури, яка визначається що найменше трьома ознаками: багатством, точністю, виразністю [1].

З метою розвитку розвитку мовленнєвих творчих здібностей використовують ряд різних ігор-фантазувань: складання забавлянок і промовлянок, казки-розповіданки, складання творчої розповіді, складання загадок тощо. Складання забавлянок і розповіданок – один з видів ігор-фантазувань, що виявляється у самостійному складанні і відтворенні їх дітьми. Діти промовляють забавлянки і розповіданки за власною ініціативою, перебуваючи у стані збудження, емоційного підйому, при цьому вони ритмічно рухаються (підстрибують, виконують змахи руками, пальчиками, окремими предметами, кружляють). Крім того, діти з задоволенням повторюють тексти, що раніше почули від дорослих, доповнюють, змінюють, тобто відтворюють їх творчо.

Складання загадок – ще один вид ігор-фантазувань, який сприяє розвитку мовленнєвих творчих здібностей. При самостійному складанні дітьми

загадок, дитина краще пізнає якості кожного предмета чи явища, набуває вміння найбільш точно і влучно дати йому характеристику.

За допомогою цього виду ігор-фантазувань у дітей формується лаконічність і правильність висловлювання, збагачення словника та формування здібності до римування [2].

Казки-розповіданки – один з найефективніших та найпоширеніших видів ігор-фантазувань, який сприяє розвитку мовленнєвих творчих здібностей у старших дошкільників. Вихователь пропонує дітям скласти казку за віршем або оповіданням, відповідно до теми відомої казки за опорними словами. В дитячих творах відображається коло уявлень та інтересів дітей, їх сформованість. На цей вид дитячої творчості має потужний вплив художня література, через що створені дітьми твори охоплюють численні літературні мотиви [4].

Отже, ігри-фантазування сприяють розвитку мовленнєвих здібностей дітей, пізнавальній активності, самостійності, творчості, комунікативності, самореалізації. Такі ігри включають в себе вирішення багатьох завдань: навчальних, розвивальних, пізнавальних, інтелектуальних, моральних, комунікативних, трудових, нестандартних та творчих. Саме за допомогою ігор-фантазувань з розвитку мовлення дитина найшвидше і найкраще оволодіває мовленнєвою культурою. Вони допомагають дитині трансформувати отримані уявлення про художній твір в самостійне творче висловлювання, яке набуває у кожного дошкільника свого колориту, своїх особливостей, тому необхідно враховувати індивідуальні відмінності в оцінці мовленнєвих творчих здібностей. Мовленнєві творчі здібності в процесі ігор-фантазувань допомагають дитині у створенні власних висловлювань і самостійно складених творів.

Список використаних джерел

1. Барташнікова І. А., Барташніков О. О. Розвиток уяви і творчих здібностей у дітей 5-7 років. Тернопіль: Богдан, 1998. 85 с
2. Богуш А. М. Дошкільна лінгводидактика : навч. посіб. Запоріжжя: ЛШС. ЛТД, 2000. 256 с.
3. Волошук І. С. Науково-педагогічні основи формування творчої особистості. Київ: Педагогічна думка, 1998. 156 с.
4. Гаврик Н. Розвиток мовленнєвої творчості в дошкільному віці. Донецьк: ТОВ «Либідь», 2001. 216 с.
5. Гавриш Н., Котик І. Методика розвитку мовленнєвої діяльності. Київ: Вища школа, 1996. 128 с.